

Optimalisatie stalrantsoen: 'de keuze is reuze'

Tekst: Dick de Lange - Rundveedierenarts adVee

Beeld: Twan Wiermans

Het jaar 2020 schrijft geschiedenis: het warmste jaar ooit, het droogste jaar ooit, het corona-virus is gekomen en nog niet vertrokken en de melkprijs wil maar niet stijgen. Soms komen lastige kwesties op een hoop en toch zal je als ondernemende melkveehouder hier mee moeten dealen en op tijd keuzes moeten maken.

Veel veehouders werden eind augustus en begin september verrast door de supersnelle afrijping. Hierdoor is veel snijmais te droog ingekuuld: bij de eerste uitslagen van snijmaiskuilen is 40-45 procent drogestof gemeten en een zetmeelgehalte van rond 350 gram per kg.

Op veel melkveebedrijven is de ruwvoorraad beperkt en de kwaliteit zeer variabel, van de voordroog en nog meer van de snijmais. In dit artikel worden mogelijkheden beschreven om het ruwvoer zo optimaal mogelijk in te zetten waarbij de koeien en het jongvee gezond blijven en de kosten van de rantsoenen beperkt.

Droge voordroogkuil

Door de droogte in het vroege voorjaar en ook in augustus/september zijn er veel voordroogkuilen met hoge drogestofgehalten (> 50 procent). Voordeel van een hoog drogestofgehalte in de kuil is de voorraad: een kubieke meter kuil bevat veel kilogrammen voer. Twee andere punten zijn: droge voordroog is traag verteerbaar in de pens en zeer veilig zonder dat er pensverzuring optreedt maar bij het uitkuilen zeer broei- en schimmelgevoelig. Daarnaast wordt na mengen in de mengwagen het mengsel snel warm en zeker bij toevoegen van water.

De kwaliteit van droge voordroog kan zeer sterk variëren. Als het gemaaid gras van prima kwaliteit was maar door te veel schudden en snel drogen laat ingekuuld is, is de kwaliteit nog steeds perfect voor de koe. Alleen het eiwit komt langzaam vrij in de pens en de energie is ook traag. Meestal

bevatten deze kuilen veel suiker en zijn daardoor erg lekker met een hoge opname tot gevolg. Bij een gemengd rantsoen is dit een positief voordeel maar bij apart voeren wordt veel uitgeselecteerd en daardoor vaak een wisselende opname. De melkgiftstimulatie bij deze voordroog is niet hoog omdat er weinig lactose wordt gevormd. Daardoor ontstaat in het tweede deel van de lactatie een daling van de persistentie met risico op vervetting. Wel stijgen bij deze voordroog de melkvet- en melkeiwitgehalten in de melk; soms tot 5 procent vet en 4 procent eiwit, en daalt het melkureum.

Droge snijmais

Door de extreme droogte in de afgelopen zomer en de extreme warmte in augustus/september is veel snijmais verdroogd met een matige kolfzetting. Daarnaast is de afrijping te snel gegaan met veel noodrijpe snijmais tot gevolg. Afhankelijk van de grondsoort en al dan niet toegepaste beregening verschilt dit wel sterk per bedrijf en per regio. Toch zijn veel veehouders eind augustus en begin september verrast door de supersnelle afrijping. Hierdoor is veel snijmais te droog ingekuuld: bij de eerste uitslagen van snijmaiskuilen is 40-45 procent drogestof gemeten en een zetmeelgehalte van rond 350 gram per kg. Dit zijn ook zeer traag

verteerbare snijmaisplanten en korrels in de pens van de koe. Hierbij blijven de koeien zeer gezond met een volle pens maar met ook weer te weinig melkgiftstimulatie. Het gevolg hierbij is een goede melkgift met hoge gehalten in de melk voor vet en eiwit maar lage gehalten lactose en ureum in het begin van de lactatie. In het tweede deel van de lactatie daalt de melkgift snel met veel vervetting tot gevolg bij hogere snijmais giften. In beide gevallen neemt de voerefficiëntie af en komen veel onverteerde voerresten in de mest terecht.

Een ander groot risico bij deze te droge snijmais is het broeien van de kuil en de daarmee gepaard gaande problemen.

Optimaal gebruik van droge voordroog en droge snijmais

Voor het optimaal gebruik van droge voordroog en droge snijmais zijn wel enkele aandachtspunten:

- Houd het ruwvoer smakelijk met behulp van een maximaal uitkuilmangement. Maak per keer kleine stukken van de kuil open om druk op de kuil te houden. Ruim elke dag de losse voerresten voor de kuil op en meng het niet de volgende dag in het mengsel want dan is het al warm van de broei en maakt het hele mengsel veel minder smakelijk.
- Dagelijks voor alle groepen een nieuw mengsel maken en voeren (bij warmer weer in het voorjaar snel weer 2x daags gaan voeren). Met dit droge ruwvoer gaan koeien en jongvee heel veel uitselcteren en nemen de dieren niet op wat berekend is. Dit wordt versterkt bij te weinig vreetplaatsen en bij grote smaakverschillen door broei in het gras of met stro erbij.

- Met droge voordroog kun je een uitstekend rantsoen voor melkkoeien maken als de aanvulling met pens-energie voldoende is (vers gras, pulp of natte voordroogkuil). Afhankelijk van de hoeveelheid suikers en ruweiwit in deze voordroog dit eventueel in het basisrantsoen aanvullen. Hierdoor krijgen alle melkgevende dieren bij iedere hap voer het goede mengsel en blijven ook na de 100 dagen in lactatie beter melk geven door verbetering van de lactose-productie.
- Droge voordroog is ook voor droge koeien en jongvee prima voer en zeker veilig. Wel is soms aanvulling nodig met eiwit als het ruweiwit laag is of het pens-eiwit negatief (-OEB). Bij deze droge voordroog past te veel snijmais voeren niet omdat ze daardoor eerder vet gaan aanzetten en niet doorgroeien tot een slanke melkvaars.
- Droge snijmais is een prima voer maar alleen als het aan de kuil niet gaat broeien en als er voldoende zetmeel-energie vrijkomt in de pens (VC-OS = Verterings Coëfficiënt van Organische Stof moet dan voldoende zijn). Meestal is dit laag bij droge snijmais en als ook het zetmeelgehalte zelf laag is, kun je dit met maismeel goed oplossen (ook dit weer in het basisrantsoen bijmengen).

Samenvattend kunnen we zeggen dat droge voordroog en droge snijmais wel goed passen in melkvee- en jongveerantsoenen maar dat extra aanvulling vaak nodig is. Met veel droge snijmais in het melkveerantsoen gaan koeien duidelijk minder melk geven (te weinig lactose-vorming) met hoge vet- en eiwitgehalten; en in het tweede deel van de lactatie worden de koeien snel vet worden. Broei voorkomen aan de kuil is bij dit ruwvoer een extra uitdaging. ←

ADVERTENTIE

1/2 breed
184 x 128

ADVERTEERDER